

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**ΟΔΗΓΙΑ**
Αριθ. 2/07.12.2010

Σήμερα ημέρα Τρίτη 7 Δεκεμβρίου 2010 και ώρα 12:00 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης συνήλθε σε συνεδρίαση, στην οποία παρέστησαν ο Πρόεδρος του ΕΣΡ Ιωάννης Λασκαρίδης, ο Αντιπρόεδρος Νέστωρ Κουράκης και τα μέλη Εύη Δεμίρη, Ίριδα Αυδή-Καλκάνη, Κωνσταντίνος Τσουράκης και Κωνσταντίνος Αποστολάς, απών ο Γιάννης Παπακόστας.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 7 παρ. 2, 9 παρ. 1, 15 παρ. 2 και 106 παρ. 2 του Συντάγματος.
2. Τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2863/2000 (ΦΕΚ Α' 262/29.11.2000) σχετικά με το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και άλλες αρχές και όργανα του τομέα παροχής ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών.
3. Τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1, β' του Ν. 2328/1995 (ΦΕΚ Α' 159/3.8.1995) σχετικά με το νομικό καθεστώς της ιδιωτικής τηλεόρασης και της τοπικής ραδιοφωνίας.
4. Τη διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας 2010/13/ΕΕ σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων.
5. Τις διατάξεις των άρθρων 1 και 4 παρ. 1 της Υ.Α. 6138/Ε/17.3.2000 (Φ.Ε.Κ. Β' 345/17.3.2000) σχετικά με την κατάταξη και τη σήμανση των τηλεοπτικών προγραμμάτων.
6. Τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 5, 3, 6, 9 παρ. 1 και 3 του Κανονισμού υπ' αριθμόν 2/1991 ΕΣΡ (ΦΕΚ Β' 421/21.6.1991) περί ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων.
7. Τις διατάξεις του ΠΔ 109/2010.
8. Τις υπ' αριθμ. 100/41/12.11.1998, 101/41/12.11.1998, 92/21.2.2006, 144/27.3.2006, 314/11.6.2007, 601/25.11.2008, 105/10.3.2009 και 268/2.6.2009 αποφάσεις της Ολομέλειας του ΕΣΡ με τις οποίες έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις σε βάρος τηλεοπτικών σταθμών για εκτροπές κατά την προβολή σειρών κοινωνικής προσομοίωσης (realities).

Αιτιολογικό

Διαπιστώθηκε ότι στις εκπομπές τηλεοπτικής αναπαράστασης της πραγματικότητας (reality shows) η ποιοτική στάθμη είναι συχνά χαμηλή, ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου ελλιπής και η προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας ανεπαρκής.

**Για τους λόγους αυτούς
το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης**

Απευθύνει προς όλους τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας την εξής οδηγία:

Η μετάδοση των πάσης φύσεως ψυχαγωγικών ή διαγωνιστικών εκπομπών που μεταδίδονται από τους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς οφείλει να συνάδει με τις συνταγματικώς κατοχυρωμένες αρχές που σκοπούν στην διασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, στην προστασία της προσωπικότητας και της αξίας του ανθρώπου, καθώς και στην προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Η προστασία της προσωπικότητας εν γένει των συμμετεχόντων σε ψυχαγωγικές ή διαγωνιστικές εκπομπές επιτυγχάνεται με την τήρηση ορισμένων αρχών και κανόνων όπως κατωτέρω διατυπώνονται:

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ακόμη και ιδιωτικού δικαίου, εφόσον επιτελεί δημόσια λειτουργία ή έχει αναλάβει και ασκεί δημόσια υπηρεσία και γενικά δρά στη δημόσια σφαίρα, όπως συμβαίνει με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, βαρύνεται με την υποχρέωση σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν κυρίως οι ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί, οι οποίοι λειτουργούν μεν ως ιδιωτικές επιχειρήσεις, επιτελούν, όμως, σύμφωνα με το νόμο δημόσια λειτουργία κατά την άσκηση της οποίας οφείλουν να εκπληρούν τους στόχους του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος.
2. Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της αξιοπρέπειας, της προσωπικότητας, της τιμής, της υπόληψης, του ιδιωτικού, οικογενειακού και επαγγελματικού βίου των προσώπων που εμφανίζονται, συμμετέχουν ή αναφέρονται στις πάσης φύσεως εκπομπές τους.
3. Η ταπείνωση, έστω και εθελούσια, η υποβάθμιση ή η εκμετάλλευση ενός ατόμου από τρίτους στο πλαίσιο οποιασδήποτε ιδιωτικής ή δημόσιας διαδικασίας προσκρούει στην αξία του ανθρώπου, η προστασία της οποίας αποτελεί πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. Άλλωστε δεν νοείται παραίτηση από την προστασία ή την απόλαυση συνταγματικού

δικαιώματος, τυχόν ρητή ή σιωπηρή συναίνεση ή ανοχή των συμμετεχόντων προσώπων ως προς την προσβολή της ανθρώπινης αξίας τους, της προσωπικότητας, της τιμής, της υπόληψης, καθώς και του ιδιωτικού και οικογενειακού τους βίου δεν αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής αυτής. Συνεπώς κάθε οικειοθελής αποδοχή ή συναίνεση, έστω ρητή και έγγραφη, σε προσβολή θεμελιώδους δικαιώματος ή ελευθερίας είναι άκυρη και δεν λαμβάνεται υπόψη.

4. Η υποχρέωση σεβασμού της τιμής, της υπόληψης, της ψυχικής υγείας και του εσωτερικού κόσμου του ατόμου, καθώς και του απαραβίαστου της οικογενειακής και ιδιωτικής ζωής αποτελούν μερικότερες εκδηλώσεις του δικαιώματος της προσωπικότητας και επομένως η τήρησή τους ενδιαφέρει την δημόσια τάξη, επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση και δεν δικαιολογεί παρεκκλίσεις χάριν οποιουδήποτε σκοπού γενικότερου συμφέροντος.
5. Υπό την έννοια αυτή η πλήρης εξαφάνιση της ιδιωτικής ζωής του ατόμου, ο ευτελισμός της τιμής, της υπόληψης ή της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής κατά την διάρκεια ψυχαγωγικών ή διαγωνιστικών εκπομπών, μετά ή άνευ ανταλλάγματος, καθώς και ο δημόσιος διασυρμός του, έστω υπό το πρόσχημα της ψυχαγωγίας, της πληροφόρησης ή της συμμετοχής του κοινού, που συντελούνται στις εκπομπές τηλεοπτικής αναπαράστασης της πραγματικότητας (reality shows) ή σε αντίστοιχης φύσης εκπομπές, κατατείνουν στην προσβολή της προσωπικότητας των συμμετεχόντων και της αξίας του ανθρώπου εν γένει, όπως προβλέπεται από την ισχύουσα έννομη τάξη.
6. Ειδικότερα, η χρησιμοποίηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κάθε ατόμου, η υποβολή σε ευτελιστικές, ακραίες ή επιβαρυντικές για τη σωματική και ψυχική υγεία δοκιμασίες, καθώς και η εξώθηση σε πραγματικές ή σκηνοθετημένες συγκρούσεις, με άμεσο σκοπό την αύξηση της τηλεθέασης, την απόκτηση δημοσιότητας και τον προσπορισμό κέρδους, ιδίως στο πλαίσιο των διαγωνιστικών εκπομπών, αποτελούν μορφές προσβολής της ανθρώπινης αξίας και της προσωπικότητας εν γένει. Η βαρύτητα της συντελούμενης ή επαπειλούμενης προσβολής επιτείνεται λόγω της φύσης του τηλεοπτικού μέσου, της εμβέλειάς του και του αόριστου αριθμού προσώπων στα οποία απευθύνεται.
7. Περαιτέρω, οι τηλεοπτικοί φορείς οφείλουν να μεριμνούν για την ορθή, δόκιμη και καλαίσθητη εκφορά του δημοσίου λόγου, ενημερώνοντας τους συμμετέχοντες και λαμβάνοντας υπόψη την ώρα μετάδοσης της εκάστοτε εκπομπής και την ενδεχόμενη παρακολούθηση αυτής και από ανήλικους θεατές.
8. Σε κάθε περίπτωση, οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των ανηλικών τηλεθεατών από σκηνές ή εικόνες που ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή την ηθική τους ανάπτυξη.

9. Η κατάταξη και σήμανση των ανωτέρω ψυχαγωγικών ή διαγωνιστικών εκπομπών πρέπει να γίνεται με βάση το περιεχόμενο του προγράμματος και το βαθμό της τυχόν δυσμενούς επίδρασής του στους ανηλίκους τηλεθεατές. Η επιλογή ορισμένης ώρας προβολής, καθώς και η χρήση του αντίστοιχου οπτικού συμβόλου δεν απαλλάσσουν τον τηλεοπτικό φορέα από την υποχρέωση ορθής και σύννομης σήμανσης βάσει του περιεχομένου κάθε εκπομπής. Επιπροσθέτως, σε τυχόν αναμετάδοση του προγράμματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχική σήμανση και η αντίστοιχη ώρα μετάδοσης, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η προστασία των ανηλίκων τηλεθεατών.

Ο Πρόεδρος του Ε.Σ.Ρ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ